

Lietuvos automobilių sporto federacija

2013 METŲ
LIETUVOS AUTOMOBILIŲ RALIO
TAISYKLĖS [T-2013]

SUDERINTA:
LASF generalinė sekretorė
Rasa Jakienė
2012-11-28

PATVIRTINTA:
LASF ralio komiteto posėdyje
2012-11-27, Protokolas Nr. 2012-18
Pirmininkas Ramūnas Šaučikovas

TURINYS		
<i>Skryrius</i>	<i>Pavadinimas</i>	<i>Lapas</i>
I	APIBRĖŽIMAI	3
II	BENDROSIOS NUOSTATOS	4
III	PAPILDOMI NUOSTATAI	4
IV	OFICIALŪS ASMENYS	5
V	PARAIŠKOS	5
VI	DRAUDIMAS	6
VII	EKIPAŽAI	6
VIII	MARŠRUTAS, KELIO KNYGA, LAIKO KORTELĖ IR STANDARTINIAI DOKUMENTAI	7
IX	RALIO LIPDUKAI R STANDARTINIAI NUMERIAI	7
X	REKLAMA	7
XI	VAŽIAVIMAS RALIO TRASA	8
XII	SERVISAS, DEGALŲ UŽPYLIMAS -REMONTAS	8
XIII	PADANGOS	11
XIV	SUSIPAŽINIMAS SU TRASA	11
XV	ADMINISTRACINĖ KOMISIJA. TECHNINĖ KOMISIJA	12
XVI	STARTAS IR PAKARTOTINAS STARTAS	13
XVII	LAIKO KORTELĖ	13
XVIII	KONTROLĖS ATLIKIMO PROCEDŪRA	14
XIX	GREIČIO RUOŽAI	17
XX	UŽDARAS PARKAS	19
XXI	REZULTATAI	20
XXII	REZULTATŲ LYGYBĖ DAUGIAETAPĖSE VARŽYBOSE ARBA ATSKIRUOSE RALIUOSE.	20
XXIII	PROTOKOLAI – GALUTINĖ ATASKAITA	21
XXIV	PROTESTAI IR APELIACIJOS	22
XXV	NEŠALIŠKAS BEI GARBINGAS VARŽYBŲ NUŠVIETIMAS	22
XXVI	OFICIALUS TEISIŠKAS TEKSTAS	22
XXVII	ČEMPIONATO APDOVANOJIMAI	22

Šios, Lietuvos automobilių sporto federacijos nacionalinės ralio taisyklės yra pagrindinis dokumentas, kurio pagrindu organizuojamos automobilių ralio varžybos.

I. APIBRĖŽIMAI

1.1 Ralis (automobilių sporto varžybos)

Tai kelio varžybos su nustatytu vidutiniu greičiu, vykdomos keliuose, kurie visiškai arba dalinai atidaryti visuomeniniam transportui. Ralį sudaro vienas maršrutas, kuriuo važiuoja visi automobiliai, arba keli maršrutai, vedantys į viena susitikimo tašką, o po to seka bendras maršrutas. Šiose varžybose yra “Greičio ruožų” (toliau GR) bei “kelio atkarpa”.

1.2. Ratas

Kiekviena ralio dalis, viena nuo kitos atskirta minimaliu, fiksuotu pertraukos laiku.

1.3. Greičio ruožas/GR

Greičio rungtis, vykdoma, matuojant laiką, specialiai raliui uždarytuose keliuose.

1.4. Kelio atkarpa.

Kelio atkarpa tarp dviejų, vieno paskui kitą einančių, laiko kontrolės punktų (toliau LK).

1.5. Sekcija

Visuma ralio dalių, esančių tarp:

- ralio starto ir pirmo pergrupavimo parko,
- dviejų vienas po kito einančių pergrupavimo parkų,
- paskutinio pergrupavimo parko ir rato arba ralio finišo.

1.6. Pergrupavimas

Organizatoriaus numatytas sustojimas, vykdomas uždaro parko (UP) režimu bei turintis įvažiavimo ir išvažiavimo LK. Pergrupavimo tikslas - užtikrinti tvarkaraščio laikymąsi ir pergrupuoti automobilius ralio metu. Ekipažų stovėjimo laikas gali būti skirtingas.

1.7. Neutralizacija

Laiko tarpas, kurio metu dėl vienokios ar kitokios priežasties organizatorius sustabdo ekipažus.

1.8. Uždaras parkas (UP)

Teritorija, kurioje draudžiami bet kokie remonto darbai ar pašalinė pagalba, išskyrus atvejus, kai kitaip iš anksto numatyta ralio papildomose nuostatose.

1.9. Biuletenis

Oficialus raštiškas dokumentas – neatskiriama papildomų nuostatų dalis, skirta jų pakeitimui, išaiškinimui ir papildymui. Biuleteniai privalo būti datuoti ir numeruoti. Pareiškėjai arba ekipažo nariai turi patvirtinti savo parašu, kad yra susipažinę su biuletenių tekstu.

Biuletenius leidžia:

- Organizatorius – iki administracinės komisijos darbo pradžios. Šiuos biuletenius reikia suderinti su LASF ralio komitetu.
- Sporto komisarų kolegija (SKK) – visų varžybų metu, išskyrus maršruto pakeitimus: jiems biuletenius gali išleisti ir varžybų vadovas.

1.10. Laiko kortelė

Kortelė skirta daryti atžymas ir įrašyti atvykimo laikus skirtinguose kontrolės punktuose, nurodytuose ralio dokumentuose.

1.11. Dalyvis

Bet kuris juridinis arba fizinis asmuo, dalyvaujantis varžybose.

1.12. Ekipažas

Ralio varžybose ekipažą sudaro du žmonės, kurie įvardinami kaip Pirmasis ir Antrasis Vairuotojai. Abu ekipažo nariai varžybų metu gali vairuoti automobilį ir abu privalo turėti galiojančias “Vairuotojo” licencijas. Jei kiti LASF reglamentuojantys dokumentai nenumato kitaip.

1.13. Ralio trukmė

Bet koks ralis prasideda nuo administracinės komisijos darbo pradžios ir baigiasi, kai įvykdomos žemiau išvardintos sąlygos:

- baigėsi protestų ar apeliacijų padavimo laikas, ar jų nagrinėjimas;
- baigėsi techninis patikrinimas po ralio;

- baigėsi prizų įteikimo ceremonija.

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

2.1. Automobiliai, galintys dalyvauti varžybose

Oficialiose ralio varžybose gali dalyvauti tik FIA ar LASF techninius reikalavimus atitinkantys automobiliai.

2.2. Varžybų ratų ilgis. Greičio apribojimai

2.2.1. Maksimalus varžybų rato ilgis, numatytas ralio tvarkaraštyje, neturi viršyti 18 val. vairavimo trukmės bet kuriam ekipažui. Prie šito laiko gali būti pridėtas laikas, reikalingas pergrupavimo arba sutraukimo atlikimui, tačiau ne daugiau, kaip 3 valandos.

2.2.2. Jei varžybų rato trukmė mažiau nei 6 valandos, minimali pertraukos trukmė turi būti lygi rato trukmei. Jei rato trukmė lygi arba daugiau nei 6 valandos, pertrauka turi būti ne mažiau nei 6 valandos.

2.2.3. Vidutinis GR įveikimo greitis rekomenduojamas ne didesnis nei 130 km/val. Vidutinis greitis tarp kelio ruožų nustatomas organizatoriaus, tačiau visada turi būti laikomasi kelių eismo taisyklių reikalavimų. Šie vidutiniai greičiai privalo būti nurodyti Kelio knygoje.

2.3 Ralio varžybų įvertinimas.

2.3.1. Ralis, po kurio LASF stebėtojo ataskaita buvo neigiama arba kuriame nebuvo laikomasi LASF nustatytų reikalavimų, sekančiais metais gali būti neįtraukiamas į čempionato kalendorių.

III. PAPILDOMI NUOSTATAI

3.1. Publikavimo sąlygos

3.1.1. Ralio papildomi nuostatai privalo atitikti reikalavimus, nurodytus:

- Lietuvos automobilių sporto kodekse;
- šiose taisyklėse;
- ralio čempionato Reglamente;
- taip pat visus reikalavimus, kurie yra aprašyti LASF išleistuose oficialiuose nutarimuose ir biuleteniuose.

3.1.2. Organizatorius papildomuose nuostatuose turi aiškiai paminėti visas papildomas taisykles ir sąlygas, kurias organizatorius nori nustatyti varžyboms ir kurios neturi prieštarauti jokiems normatyviniams dokumentams.

3.1.3. Papildomų nuostatų projektas turi būti pateiktas patvirtinimui LASF ralio komitetui, laikantis ralio varžybų organizavimo sutartyje nurodytų terminų. Varžybose, kuriose dalyvauja užsienio šalių sportininkai visi ralio dokumentai turi būti publikuojami lietuvių ir anglų kalbomis. Organizatorius savo nuožiūra gali papildomai jas publikuoti bet kuria kita kalba.

3.1.4. Vykdam bet kokias oficialias ralio varžybas, ant papildomų nuostatų viršelio privalo būti LASF emblema. Tai taikoma ir biuleteniams bei visų dokumentų pirmiesiems (tituliniams) puslapiams.

3.1.5. Papildomuose nuostatuose turi būti aiškiai nurodyta vieta, kur ir kada bus publikuojami oficialūs rezultatai. Jei rezultatų publikavimas vėluoja, tai naujas publikavimo laikas turi būti paskelbtas oficialioje varžybų lentoje. Taip pat privaloma nurodyti pirmo SKK posėdžio laiką ir datą.

3.2. Papildymai ir pakeitimai, daromi ralio papildomuose nuostatuose – Biuleteniai

3.2.1. Pakeitimai ir papildymai papildomuose nuostatuose gali būti atlikti tik laikantis LASK straipsnių 66 ir 141 reikalavimų, bei Bendrųjų Lietuvos automobilių sporto oficialių varžybų vykdymo sąlygų.

3.2.2. Bet kokie papildomų nuostatų pakeitimai ar papildomos sąlygos turi būti skelbiami, išleidžiant biuletenius, kurie tampa neatskirama papildomų nuostatų dalimi. Biuletenyje turi būti nurodyta data ir jo numeris.

3.2.3. Biuleteniai publikuojami ralio sekretoriате, ralio štabe ir oficialioje(-iose) varžybų lentoje(-ose). Jų turinys nedelsiant pranešamas dalyviams, kurie privalo parašu patvirtinti, kad susipažino, išskyrus atvejus, kai to neįmanoma padaryti ralio metu.

3.2.4. Biuleteniai spausdinami ant geltono popieriaus.

3.3. Taisyklių taikymas ir interpretavimas

3.3.1. Visa atsakomybė už Taisyklių bei papildomų nuostatų taikymą varžybų metu tenka varžybų vadovui. Jis privalo informuoti sporto komisarus apie visus reglamentuojančių dokumentų reikalavimų nesilaikymo atvejus ralio metu.

3.3.2. Visi protestai, paduoti varžybų dalyvių ralio metu, perduodami sporto komisarams, kurie priims atitinkamą sprendimą. (LASK 171 str.)

3.3.3. Taisyklėse nenumatytus atvejus nagrinėja sporto komisarai, kurie vieninteliai gali priimti galutinius sprendimus tokiais atvejais (LASK 141 str.)

3.3.4. Lietuvių kalba yra oficiali kalba visose ralio varžybose. Kilus ginčui dėl skirtingo taisyklių interpretavimo, vadovaujamosi LASF patvirtintu T-2013 lietuvišku tekstu.

3.3.5. Ralio metu, kai pareiškėjas nėra ekipažo narys, visa pareiškėjo atsakomybė tenka pirmajam vairuotojui.

3.3.6. Bet kokią nekorektišką, apgaulingą arba nesportišką dalyvio arba ekipažo nario poelgi nagrinės sporto komisarai, kurie už tai gali skirti baudą, įskaitant ir pašalinimą.

IV. OFICIALŪS ASMENYS

4.1. Sporto komisarai

Automobilių ralio čempionato varžybose turi būti 3 sporto komisarai. Tarp komisarų ir varžybų vadovo privalo būti pastovus tarpusavio ryšys. Bent vienas iš komisarų pastoviai privalo būti kartu su varžybų vadovu, kad būtų galima nedelsiant priimti atitinkamus sprendimus.

4.2. Stebėtojas

4.2.1. Oficialioms varžyboms LASF gali skirti LASF stebėtoją.

4.2.2. Tame pačiame ralyje LASF paskirtas stebėtojas negali atlikti jokių kitų pareigų.

4.3. LASF saugumo delegatas

Oficialioms varžyboms LASF gali skirti saugumo delegatą, kurio pagrindinė funkcija – stebėti, kaip ralio metu užtikrinama žiūrovų sauga.

4.4. Oficialių asmenų atliekama maršruto ir greičio ruožų tikrinimo tvarka

4.4.1. Vykdydami savo pareigas, LASF stebėtojas(-ai) ir sporto komisarai gali patikrinti visas įrengtas technines ir/ar saugumo priemones ralio trasoje bei greičio ruožuose. Šiems Oficialiems asmenims būtina laikytis šių reikalavimų:

4.4.1.1. Ant automobilio, organizatoriaus skirto oficialių asmenų vežiojimui, priekinio stiklo turi būti speciali emblema: gerai matomoje vietoje ir atpažįstama, kuri kartu yra ir leidimas.

4.4.1.2. Oficialių asmenų įvažiavimas į GR ruožą galimas ne vėliau nei likus 30 minučių iki paskutinio trasą uždarančio automobilio (numerio „0“) starto. LASF saugumo delegatas gali turėti leidimą įvažiuoti į GR ir vėliau.

4.4.1.3. Jeigu trasą uždarantis automobilis „0“ pasivijo GR Oficialių asmenų automobilius, pastarieji privalo sustoti ir pasišalinti iš trasos, sulaukti trasą atidarancio automobilio („šluotos“) ir tik po to važiuoti toliau.

4.5. LASF Techninis delegatas

Oficialioms varžyboms LASF gali skirti savo Techninį delegatą.

V. PARAIŠKOS

5.1. Paraiškų formos

Čempionato varžybose paraiškų priėmimo pabaiga turi baigtis ne vėliau, kaip 12 dienų iki ralio starto dienos. Pasibaigus paraiškų priėmimo terminui preliminarą starto tvarką, pagal ralio komiteto priimtą metodiką, paruošia organizatorius ir atsiunčia LASF ralio komiteto nariams. LASF ralio komitetas tvirtina ir LASF sekretoriatas publikuoja starto tvarką ne vėliau kaip likus 10 d. iki ralio starto dienos.

5.1.1. Bet koks varžybų licenciją turintis asmuo (pareiškėjas), norintis dalyvauti ralyje, privalo iki papildomuose nuostatuose nustatyto paraiškų padavimo termino pabaigos nusiųsti varžybų organizatoriui (paštu, faksu, elektroniniu paštu ar pan.) tinkamai užpildytą nustatytos formos

paraišką. Duomenys apie antrąjį vairuotoją gali būti nusiųsti iki papildomuose nuostatuose nustatyto termino. Paraiškų padavimą reglamentuoja varžybų Reglamentas.

5.1.2. Užsienio pareiškėjai, pirmieji ir antrieji vairuotojai privalo turėti Tarptautinio Sporto Kodekso ir LASK 70 straipsnyje nurodytą sutikimą.

5.1.3. Paraiškoje negalima daryti jokių pakeitimų, išskyrus atvejus, numatytus šiose Taisyklėse. Tačiau pareiškėjas iki techninės patikros gali laisvai keisti paraiškoje nurodytą automobilį į kitą tos pačios klasės ir grupės automobilį.

5.1.4. Po paraiškų padavimo termino pabaigos dalyvis negali daryti jokių pakeitimų paraiškoje, bet vienas iš ekipažo narių gali būti pakeistas sutinkant:

- Organizatoriui – iki administracinės komisijos darbo pradžios.
- Sporto komisarams – po administracinės komisijos darbo pradžios iki dalyvių sąrašo publikavimo.

Tik LASF gali sankcionuoti abiejų vairuotojų pakeitimą.

5.2. Jei, atliekant patikrą nustatoma, kad automobilis neatitinka grupei ir/arba klasei, kurioje jis buvo įregistruotas požymių, tuomet šis automobilis, pasiūlius techninės komisijos pirmininkui, sporto komisarų sprendimu, gali būti perregistruotas į atitinkamą grupę ir/arba klasę.

5.3. Pasirašydamas paraišką, dalyvis ir visi ekipažo nariai pareiškia paklusnumą LASK numatyta sportinei jurisdikcijai ir patvirtina sutinką su šių Taisyklių, varžybų Reglamento ir varžybų papildomų nuostatų nustatytais reikalavimais.

5.4. Papildomuose nuostatuose gali būti numatytas maksimalus dalyvių skaičius.

5.5. Dalyvavimo varžybose mokesčiai.

5.5.1. Dalyvavimo mokesčių dydis nurodomas papildomuose ralio nuostatuose.

5.5.2. Paraiška dalyvauti varžybose priimama iki numatyto papildomuose nuostatuose termino, o patvirtinama tik sumokėjus dalyvavimo varžybose mokesťį.

5.6. Dalyvavimo varžybose mokesčiai visiškai gražinami:

5.6.1. Kandidatams, kai jų paraiškos yra atmetamos;

5.6.2. Tuo atveju, kai ralis neįvyksta.

5.7. Sąlygos daliniam dalyvavimo varžybose mokesčio gražinimui nurodomos papildomuose nuostatuose.

VI. DRAUDIMAS

6.1. Papildomi nuostatai privalo teikti tikslią informaciją apie draudimo dydį ir pobūdį.

6.2. Draudimo įmoka, įtraukta į varžybų dalyvavimo mokesťį, turi garantuoti dalyviui, adekvačią apsaugą ir nuo civilinės atsakomybės prieš trečiuosius asmenis, draudimo išmokos sumą. Draudimas veikia, dalyvio automobiliui važiuojant greičio ruožuose, nuo starto pirmame greičio ruože iki finišo paskutiniame greičio ruože, arba iki to momento, kai ekipažas iškrito ar buvo pašalintas iš varžybų.

6.3. Aptarnaujantys automobiliai, nors ir turintys organizatoriaus suteiktus ralio skiriamuosius ženklus, nelaikomi oficialiais varžybų dalyviais ir jie nėra organizatoriaus apdraudžiami draudimo polisu, todėl visą atsakomybę prisiima automobilio vairuotojas, kuris privalo apsidrausti civilinę atsakomybę savarankiškai.

VII. EKIPAŽAI

7.1. Jei varžybų metu greituminiame ruože (GR) važiuojančiame automobilyje nėra vieno ekipažo nario arba jame yra trečias asmuo - ekipažas iš varžybų šalinamas, išskyrus nukentėjusiojo transportavimą, apie tai turi būti pranešama varžybų komisarams.

VIII. MARŠRUTAS, KELIO KNYGA, LAIKO KORTELE IR STANDARTINIAI DOKUMENTAI

8.1. Kelio knyga

8.1.1. Registracijos metu visi ekipažai gauna kelio knygą, kurioje detaliai aprašomas ralio maršrutas. Šio maršruto privalo laikytis visi ekipažai. Apie bet kokį nukrypimą nuo ralio maršruto turi būti pranešama varžybų komisarams.

Ekipažai privalo tiksliai laikytis ralio maršruto, nurodyto kelio knygoje, važiuoti nurodytais keliais, nepraleisti aptarnavimo/stovėjimo zonų, išskyrus atvejus, kai sporto komisarai pripažįsta buvus „force majeure“ (nenugalimos jėgos) aplinkybes.

8.1.2. Kelio knyga turi atitikti LASF patvirtintus standartus, ralio varžybų organizavimo sutartyje nurodytus reikalavimus ir pateikta nurodytais terminais. Ji privalo būti atspausdinta A5 formatu, joje turi būti sulenkta ir įsegti A4 formato ženklai “OK”- žalios spalvos ir ”Kryžius” – raudonos spalvos.

8.2. Tarpstartiniai laiko intervalai

8.2.1. Ralio ir kiekvieno varžybų rato starte organizatorius privalo numatyti bent 1 minutės laiko intervalus tarp automobilių.

8.2.2. Tarpstartiniai intervalai turi būti vienodi visiems dalyvaujantiems ekipažams.

8.3. Laiko kortelė

8.3.1. Laiko kortelė turi būti atskira kiekvienai sekcijai ir jos keičiamos kiekvienos sekcijos finiše. Laiko kortelės forma turi būti patogiai teisėjų atžymoms daryti.

8.3.2. Ekipažai privalo turėti visų laiko kortelėje nurodytų kontrolės punktų atžymas teisinga tvarka. Apie bet kokį šio reikalavimo nesilaikymą pranešama sporto komisarams.

8.3.3. Laiko kortelėje turi būti nurodyta laiko norma tarp dviejų laiko kontrolės punktų.

8.4. Standartiniai dokumentai

Visuose Lietuvos automobilių ralio čempionato etapuose naudojama dokumentacija bei jos išleidimo/publikavimo terminai turi atitikti Bendrųjų Lietuvos automobilių sporto oficialių varžybų vykdymo sąlygų, Reglamento ir ralio varžybų organizavimo sutartyje nurodytus reikalavimus.

IX. RALIO LIPDUKAI IR STARTINIAI NUMERIAI

9.1. Organizatorius privalo aprūpinti kiekvieną ekipažą reikiamu kiekiu, nustatyto formato lipdukais ir startiniais numeriais, kurie varžybų dalyvio turi būti užklijuojami ant sportinio automobilio iki techninės komisijos pradžios pagal Reglamento Priede Nr.1 nurodytą schemą.

X. REKLAMA

10.1. Ant dalyvių automobilių gali būti bet kokia reklama, jei ji:

- neprieštarauja LR įstatymams ir LASF reglamentuojantiems dokumentams,
- nėra įžeidžianti,
- nėra politinio ar religinio pobūdžio,
- neužima privalomai reklamai ir startiniams numeriams skirtos vietos,
- netrukdo ekipažo narių matomumui.

10.2. Reglamente nurodyta LASF ir organizatoriaus reklama yra privaloma.

10.3. Bet kokia kita reklama, siūloma organizatoriaus, nėra privaloma.

10.4. Jei automobilių ralyje yra generalinis rėmėjas, jo reklamos raidžių dydis negali būti didesnės nei ralio simbolių ir pavadinimo raidės.

XI. VAŽIAVIMAS RALIO TRASA

11.1. Visame ralio maršrute (išskyrus GR), ekipažas privalo laikytis LR nustatytų kelių eismo taisyklių(KET) reikalavimų. Ekipažas, užfiksuotas pažeidęs KET taisykles varžybų metu, baudžiamas:

11.1.2 Už greičio viršijimą:

I-as kartas	500 Lt bauda
II-as kartas	5 min. laiko bauda
III-as kartas	šalinimas iš varžybų

11.1.3 Už kitus KET pažeidimus – nuo 100 Lt iki 500 Lt bauda už kiekvieną kartą.

11.2. Jei ekipažas, dalyvaujantis ralyje, pažeidė kelių eismo taisykles, tai policijos pareigūnai ar ralio teisėjai, pastebėję šį pažeidimą, privalo informuoti pažeidėją apie padarytą pažeidimą tokia pat tvarka, kokia yra informuojami visi eismo dalyviai.

11.3. Jeigu policijos pareigūnai nusprendė nestabdyti ekipažo nusižengimo padarymo momentu, jie gali pareikalauti, kad šiam ekipažui būtų taikomos papildomuose nuostatuose numatytos baudos, jei yra įvykdytos šios sąlygos:

11.3.1. Pranešimas apie padarytą nusižengimą yra raštiška forma pateiktas ralio oficialiems asmenims iki ralio rezultatų paskelbimo.

11.3.2. Raštiškame pranešime užtenka informacijos, leidžiančios identifikuoti kelių eismo taisykles pažeidusį automobilio vairuotoją, pažeidimo vietą ir laiką.

11.3.3. Pateikti faktai nekelia skirtingų interpretacijų.

11.4. Draudžiama vilkti, pervežti arba stumti besivaržančius automobilius, išskyrus atvejus, kai jie yra grąžinami į trasą arba reikia atlaisvinti kelią. Apie šių reikalavimų nevykdymą turi būti pranešama varžybų komisarams.

11.5. Sporto komisarų sprendimu ekipažas baudžiamas arba šalinamas iš varžybų, jei jis atlieka šiuos veiksmus:

11.5.1. Sąmoningai blokuoja kito besivaržančio automobilio pravažiavimą arba nesileidžia aplenkiamas greičiau važiuojančio automobilio.

11.5.2. Elgiasi nesportiškai.

XII. SERVISAS, DEGALŲ UŽPILDYMAS-REMONTAS

12.1. Servisas – Bendrosios sąlygos

12.1.1. Servisas suprantamas kaip visi darbai su automobiliu, išskyrus darbus, aprašytus 12.2. punkte.

12.1.2. Automobilio servisas gali būti atliktas tik serviso zonose. Tačiau ekipažas savo jėgomis, be jokios fizinės pagalbos ir su įrankiais, esančiais jų automobilyje, gali atlikti savo automobilio remontą bet kada visame maršrute, jei tai nėra specialiai uždrausta.

12.1.3. Bet koks serviso reikalavimų pažeidimas arba bet koks veiksmas, traktuojamas kaip “Draudžiamas servisas” (žr. p.12.2.), užfiksuotas ralio teisėju, baudžiamas LASK 152 ir 153 straipsniuose numatytais baudomis.

12.1.4. Automobiliai gali būti aprūpinti elektroninėmis sekimo sistemomis, kurios padės nustatyti draudžiamo serviso atlikimą. Negalima savavališkai pašalinti šių elektroninių sistemų iš automobilio.

12.1.5. Jei aptarnavimo zonoje reikia keisti degalų baką arba degalų siurblių, tai turi būti atliekama laikantis tokių reikalavimų:

1. šis darbas turi būti atliekamas stebint teisėjui;
2. kuro išleidimo ir/ar pripildymo metu draudžiami bet kokie kiti automobilio remonto ir aptarnavimo darbai.
3. aplink automobilį turi būti aptverta atitinkamo perimetro saugos zona;
4. privalo būti du gesintuvai, pritaikyti gesinti degalus;
5. į baką galima įpilti tik tiek degalų, kad būtų įmanoma pasiekti pirmą degalų

pildymo vietą.

12.2. Draudžiamo serviso apibrėžimas

12.2.1. Ekipažo bet kokių neleistinų medžiagų (kietų ar skystų), atsarginių detalių, darbo įrankių arba kitokios įrangos, nesančios jų automobilyje, gavimas arba naudojimas.

12.2.2. Ekipažą aptarnaujančio personalo arba ekipažą aptarnaujančių transporto priemonių (įskaitant ir malūnsparnį) buvimas vieno kilometro atstumu nuo besivaržančio ekipažo. Išimtis sudaro:

- a) - aptarnavimo zonos
- b) - trasos vietos, specialiai paminėtos biuleteniuose
- c) - GR ruožai (nuo geltono ženklo laiko kontrolės zonos pradžioje iki “STOP” ženklo GR ruožo pabaigoje);

d) - ekipažams, laukiantiems prie įvažiavimo LK į pergrupavimo parką arba aptarnavimo parką, arba jau esantiems pergrupavimo parke, leidžiama gauti arba perduoti maistą, gėrimus ir informaciją (protokolai, kelio knygos ir t.t.);

e) - ekipažo pervežimas iš UP arba į UP;

f) – važiuojant į ir esant vietose, skirtose ir specialiai pažymėtose padangų keitimui, kaip nurodyta 12.5.1 straipsnyje.

g) - vietos, kur besivaržančio automobilio, važiuojančio kelio knygoje nurodytu maršrutu, maršrutas sutampa su jo komandos personalo važiavimo keliu, tačiau jie negali sustoti toje pačioje vietoje tuo pačiu metu.

12.2.3. Jei besivaržantis automobilis nuklydo nuo ralio trasos.

12.3. Serviso zonos

Serviso zonos privalo būti išdėstytos ralio maršrute taip, kad maksimalus GR atstumas tarp dviejų serviso zonų neviršytų 65 km. Padangų keitimas leidžiamas visose serviso zonose, jei kitaip nenumatyta varžybų papildomuose nuostatuose, ir jei tai neprieštarauja šių taisyklių p.12.5.1

12.3.1. 15 min – prieš pirmą GR kiekviename rate.

PASTABA: Neprivaloma jei automobiliai prieš startą arba pertraukos metu nebuvo pastatyti į uždara parką.

12.3.2. 15-30 min – tarp dviejų ralio sekcijų.

12.3.3. 45 min – kiekvieno rato pabaigoje, išskyrus paskutinį.

12.3.4. 10 min – ralio pabaigoje, jei tai numato Organizatorius.

PASTABA: Iki 3 min imtinai ekipažo serviso laikas gali būti sutrumpintas dėl regrupingo. Galioja tik p. 12.3.2 ir 12.3.4 nurodytose serviso zonose.

12.3.5. Serviso zonos turi turėti įvažiavimo ir išvažiavimo laiko kontrolės punktus (geltono ženklo atstumas prieš LK gali būti sumažintas nuo 25 m iki 5 m). Prieš įvažiavimo LK gali būti atskirtas plotas, kuriame gali būti tik akredituoti asmenys (mechanikai, žiniasklaidos atstovai ir pan.)

12.3.6. Automobilių judėjimo greitis serviso zonose ribojamas iki 30 km/val.; šio reikalavimo nesilaikymas baudžiamas pinigine bauda.

12.4. Automobiliai, galintys būti serviso zonoje

12.4.1. Kiekvienas varžybose startuojantis ekipažas gali turėti du aptarnaujančius automobilius. Šie automobiliai turi būti aiškiai pažymėti lipduku “Servisas”, kurį išduoda organizatorius. Šis lipdukas turi būti tvirtinamas nurodytoje vietoje.

12.4.2. Kiti komandos automobiliai privalo būti pažymėti lipduku “Pagalbinis personalas”, kurį išduoda organizatorius.

12.4.3. Jei yra pakankamai vietos, organizatoriaus sprendimu, “Pagalbinis personalas” automobiliai gali būti šalia „Serviso“ automobilių serviso zonose.

12.4.4. Jei pagal p.12.4.3. nėra pakankamai vietos “Pagalbinio personalo” automobiliams, organizatorius privalo šalia serviso zonų numatyti aikšteles šių automobilių parkavimui.

12.5. Padangų keitimas ir jų modifikacijos

12.5.1. Visi dalyviai gali keisti padangas tik papildomuose nuostatuose nurodytose zonose. GR atstumas tarp dviejų padangų keitimo zonų negali būti didesnis kaip 65 km.

12.5.2. Ekipažas negali tyčia modifikuoti padangų ar keisti dyglių kiekį, net ir naudodamas automobilyje esančią įrangą, išskyrus padangų keitimo zonas.

12.5.3. Apie bet kokį pažeidimą bus informuojami sporto komisarai.

12.6. Degalų papildymas

12.6.1. Išskyrus p.12.1.5. numatytus atvejus, bet koks degalų papildymas turi būti atliekamas organizatoriaus numatytose, atitinkamai įrengtose ir kelio knygoje pažymėtose degalų pildymo zonose.

12.6.2. Įvažiavimas/išvažiavimas iš šių zonų turi būti pažymėti mėlynu ženklu su degalų kolonėlės atvaizdu.

12.6.3. Degalų pildymo zonoje draudžiami bet kokie darbai, nesusiję su degalų pildymu.

12.6.4. Visose degalų pildymo zonose važiavimo greitis ribojamas iki 5 km/val.

12.6.5. Mechanikams, atliekantiems degalų pildymą, rekomenduojama dėvėti ugniai atsparius drabužius.

12.6.6. Visa atsakomybė už degalų pildymą tenka ekipažui.

12.6.7. Degalų pildymo metu automobilio variklis turi būti išjungtas.

12.6.8. Degalų pildymo metu ekipažui rekomenduojama išlipti iš automobilio, tačiau, jei jie lieka automobilyje, jų saugos diržai privalo būti atsegti.

12.6.9. Automobilis iš degalų pildymo zonos gali būti išstumtas, netaikant baudos laiko, ekipažo narių, teisėjų ir/arba dviejų ekipažo mechanikų jėgomis.

12.6.10. Tik du ekipažo mechanikai gali atlikti degalų pildymo procedūrą ir būti degalų pildymo zonoje.

12.7. Mechaninių detalių keitimas – bendrosios sąlygos

Ralio metu variklio keitimas yra negalimas.

Ralio metu negali būti keičiamas kūbulas.

Leidžiama tik vieną kartą vieno ralio rato metu automobilyje keisti turbiną. Šis keitimas privalo būti atliekamas serviso zonoje arba ne serviso zonoje, tačiau tokiu atveju, jei keitimas atliekamas ne serviso zonoje paties ekipažo jėgomis, atsarginė turbina privalo būti vežama lenktyniniame automobilyje.

Pažeidęs šį straipsnį ekipažas šalinamas iš varžybų.

12.8. Sąlygos, ribojančios atsarginių dalių naudojimą

Ribojamas tokių atsarginių detalių naudojimas:

12.8.1. Turbina ir kompresorius (toliau vadinama “Turbina”)

12.8.1.1. Turbinos ribotuvui taikomi FIA “J” priedo str. 254- 6.1 ir 255-5.1.8.3 reikalavimai.

12.8.1.2. Tiek turbina, esanti automobilyje, tiek atsarginės turbinos privalo būti patikrintos ir užplombuotos. Ralio rato metu turbiną leidžiama keisti tik vieną kartą.

12.8.1.3. Jei varžybų metu turbina buvo pakeista, ji privalo būti vežama tame automobilyje arba aptarnavimo automobilyje iki rato finišo (uždaro parko), kur techninė komisija gali ją patikrinti.

12.8.1.4. Pakeistą turbiną galima pakartotinai naudoti ralio metu tame pačiame automobilyje.

12.8.1.5. Visi kompresoriai, kurie jau buvo panaudoti, privalo likti užplombuoti iki to laiko, kol bus patikrinti techninės komisijos.

12.9. Pavarų dėžės ir diferencialai

12.9.1. Kiekvienas sportinis automobilis varžybų metu gali turėti tik vieną atsarginę pavarų dėžę ir vieną atsarginių diferencialų komplektą.

12.9.2. Priešstartinės techninės komisijos metu ekipažas privalo žymėjimui pateikti sumontuotus automobilyje ir atsarginius pavarų dėžę bei diferencialus. Žymėjimas privalo būti išsaugotas ralio metu. Detalės bus identifikuojamos pagal automobilio startinį numerį (pvz. Automobilis St. Nr. 1 – pavarų dėžė Nr. 1, atsarginė pavarų dėžė Nr.1R).

12.9.3. Plombavimai ir žymėjimai bus atliekami, laikantis specifikacijų, publikuojamų FIA atskiriems automobilių modeliams.

12.9.4.

a) Pavarų dėžės ir diferencialai gali būti keičiami aptarnavimo parke, prieš pradėdant darbą pranešus varžybų vadovui ar techninei komisijai.

b) Techninė komisija gali kontroliuoti darbą, kad būtų užtikrintas taisyklių laikymasis.

12.9.5. Jei plombavimai ir žymėjimai išlieka nepažeisti, detalės gali būti keičiamos tarpusavyje.

12.9.6. Bet kokių atveju, uždėtos plombos privalo būti nepažeistos viso ralio metu, ir jas bet kokių metu gali patikrinti techniniai inspektoriai. Ralio pabaigoje detalės gali būti išardytos tam, kad galima būtų patikrinti jų atitikimą.

12.9.7. LASF Techninis inspektorius gali plombuoti/žymėti pasirinktus automobilių agregatus.

12.9.8. Priminimas: plombavimas turi būti atliktas taip, kad dalyvis visada galėtų pasikeisti sankabą ir kitus įmanomus priedus.

XIII. PADANGOS

13.1. Draudžiamos lygios („SLIK“) padangos

„Slik“ padangos ralio varžybose draudžiamos. Privaloma griežtai laikytis šių Taisyklių IV Priede aprašytų reikalavimų padangoms.

13.2. Dygliuotos padangos

13.2.1. Naudojant dygliuotas padangas, neribojamas pačių padangų pasirinkimas, padangų skaičius bei gumos, iš kurios padangos pagamintos, sudėtis.

13.2.2. Vis dėlto, dygliai privalo atitikti šalies reikalavimus. Organizatoriai ralio papildomuose nuostatuose privalo nurodyti dygliams keliamus reikalavimus.

13.3. Dygliuotų padangų kontrolė

Dygliuotų padangų kontrolės metodika privalo būti aprašyta ralio papildomuose nuostatuose.

XIV. SUSIPAŽINIMAS SU TRASA

14.1. Jei organizatorius riboja susipažinimo su trasa laiką, šie apribojimai turi būti aprašyti papildomuose nuostatuose, ir turi būti susiję su:

14.1.1. Jei apribojimai susiję su valdžios organų ar žemės savininkų sprendimais (karinės valdžios, miškininkų, privačios nuosavybės ir pan.), organizatorius privalo sudaryti galimybę ekipažams susipažinti su trasa pagal sudarytą tvarkaraštį, žinomą tiek dalyviams, tiek ir vietos gyventojams, naudojant serijinius registruotus automobilius, laikantis LR KET.

14.1.2. Jei susipažinimas su trasa gali kelti grėsmę gamtai arba vietos gyventojų saugumui (trasa eina per gyvenamus rajonus, keliamas pavojus saugiam kitų eismo dalyvių judėjimui ir pan.): susipažinimas turi būti organizuojamas, ribojant jo laiką ir pravažiavimų skaičių bei greitį.

14.2. Susipažinimo sąlygos

Organizatorius, kuris nusprendžia aprašyti susipažinimo su trasa sąlygas papildomuose nuostatuose, turi leisti susipažinimui su trasa naudoti automobilius, kurie atitinka tokius reikalavimus:

14.3. Susipažinimo automobiliai

14.3.1. Automobilis turi būti serijinės gamybos.

14.3.2. Automobiliai turi būti be startinių numerių.

14.3.3. Variklis turi būti serijinės gamybos.

14.3.4. Pavarų dėžė turi būti serijinės gamybos.

14.3.5. Išmetimo sistema turi būti serijinės gamybos ir neviršijanti Lietuvoje leistino triukšmo lygio.

14.3.6. Pakaba turi atitikti N grupės reikalavimus.

14.3.7. Dugno apsauga leistina.

14.3.8. Galimi saugos lankai.

14.3.9. Galimi sportinio tipo saugos diržai.

14.3.10. Galimos sportinio tipo „anatominės“ sėdynės.

14.3.11. Galima naudoti du papildomus priekinius žibintus, atitinkančius KET reikalavimus.

14.3.12. Galima naudoti bet kokius ratlankius, neviršijančius FIA TSK J priede N grupės automobilių reikalavimų. Ratlankiai turi būti sukomplektuoti su kelioninėmis padangomis, skirtomis naudoti Europos keliams (ant padangų turi būti ženklas „E“ su homologacijos šalies kodu).

14.3.13. Leidžiama naudoti vidinį ryšį, sumontuotą ne apsauginiuose šalmuose.

XV. ADMINISTRACINĖ KOMISIJA .TECHNINĖ KOMISIJA.

15.1. Administracinė komisija. Techninė komisija prieš startą ir ralio metu

15.1.1. Pareiškėjo atstovas arba bent vienas iš ekipažo narių asmeniškai privalo atvykti į administracinę komisiją, o automobilius į techninę komisiją gali pristatyti ir komandos atstovai.

15.1.2. Apie ekipažus, neatvykusius į administracinę ir nepristačiusius automobilio į techninę komisijas papildomuose nuostatuose nurodytu laiku, pranešama sporto komisarams.

15.1.3. Ekipažai, startuojantys „A“, „N“, „R“ ir „Super 2000“ grupėse, techninei komisijai privalo pateikti automobilio patvirtinimo (homologacinę) formą bei visus jos priedus. To nepadarius, sporto komisarai gali skirti baudas, taip pat, neleisti šiam automobiliui startuoti ralyje.

15.1.4. Jei techninės komisijos metu buvo pastebėti automobilio neatitikimai techniniams ir/arba saugumo reikalavimams, ekipažui nurodomas laikas iki kurio trūkumai turi būti pašalinti.

15.1.5. Remiantis techninės komisijos pirmininko pranešimu, automobiliui, neatitinkančiam nustatytų techninių reikalavimų, sporto komisarų sprendimu, gali būti neleista startuoti ralyje.

15.1.6. Automobilio ir ekipažo kontrolė iki starto yra bendrojo pobūdžio (jos metu tikrinama, sportinio automobilio techninis pasas, transporto priemonės registracijos pažymėjimas, automobilio markė, išorinis automobilio atitikimas pareikštos grupės reikalavimams, pagrindinės saugumo priemonės, automobilio atitikimas eismo taisyklių reikalavimams, ekipiruotės atitikimas galiojančiai homologacijai ir pan.)

15.1.7. Tuo pačiu atliekamas automobilio variklio, bloką ir mazgų žymėjimas. Taip pat, keičiamų agregatų žymėjimas.

15.1.8. Tiek ekipažo ekipiruotės, tiek automobilio papildomas tikrinimas gali būti atliekamas bet kuriuo varžybų metu. Ekipažas atsako už savo automobilio atitikimą techniniams reikalavimams viso ralio metu. Apie bet koki neatitikimą turi būti pranešama varžybų komisarams.

15.1.9. Ekipažas atsako už visų identifikavimo ženklų (žr. p. 15.1.7.), startinių numerių ir privalomos reklamos (žr.p.10.2) išlikimą viso ralio metu. Nustačius pažeidimus, apie tai pranešama sporto komisarams, kurių sprendimu ekipažas gali būti pašalintas iš varžybų, jei tai nesusiję su avarija ar kitomis „force majeure“ aplinkybėmis.

Pats ekipažas atsako už automobilio tikrinimo metu nuimtų automobilio dalių teisingą sumontavimą.

15.1.10. Apie bet kokius apgaulingus veiksmus, susijusius su identifikavimo ženklų, startinių numerių, ir privalomos reklamos nebuvimu ar klastojimu, pranešama varžybų komisarams. Nusizengęs ekipažas bei ekipažas, padėjęs ar palengvinęs nusizengimo padarymą, šalinami iš varžybų. Be to, LASF gali taikyti papildomas sankcijas už tokį nusizengimą.

15.2. Techninė apžiūra po ralio finišo

15.2.1. Po ralio finišo ekipažas privalo pastatyti savo automobilį į uždara parką, iš kurio automobiliai gali būti paimami galutiniam detaliam techniniam patikrinimui. Jo metu tikrinama:

15.2.1.1. Automobilio atitikimas automobiliui, praėjusiam techninę kontrolę prieš startą.

15.2.1.2. Ar nėra pažeidimų, dėl kurių ekipažas gali būti baudžiamas bauda.

15.2.2. Apie reikalaujamų identifikavimo ženklų (15.1.7), startinių numerių ir privalomos reklamos (p.10.2) nebuvimą pranešama sporto komisarams.

15.2.3. Detalus automobilio patikrinimas, apimantis automobilio ardymą ir/ar patikrinimą, atliekamas pagal 15.2.5. punktą, gali būti skiriamas sporto komisarų sprendimu, taip pat nagrinėjant protestą ar rekomendavus varžybų vadovui.

15.2.4. Jei aukščiau minėtas automobilio ardymas atliekamas, nagrinėjant protestą, protesto pateikėjas turi iš anksto sumokėti užstatą (užstato dydis turi būti nurodytas ralio papildomuose nuostatuose), kuris turi užtikrinti visų išlaidų, atsiradusių dėl šios operacijos, padengimą.

Jei protestas patenkinamas, užstatas grąžinamas protesto pateikėjui, o visas išlaidas padengia varžybų dalyvis, kurio automobilis pripažintas neatitinkančiu reikalavimų.

15.2.5. Atliekant detalų techninio stovio patikrinimą, apžiūrimi bent jau sekantys automobilio mazgai:

- važiuoklė;
- stabdžiai;
- transmisija;
- kėbulo atitikimas;
- turbinos ir kompresorius, jei tokie yra;

Automobilių skaičius techniniam patikrinimui po ralio finišo nurodomas ir patvirtinamas SKK sprendimu.

15.3 Techninė apžiūra po avarijos.

Ekipažui patyrus avariją ralio metu, jo nariai arba Pareiškėjo atstovas, privalo apie tai informuoti techninės komisijos pirmininką ir, jam pareikalavus, pateikti automobilį techniniam patikrinimui. Už šios taisyklės nesilaikymą skiriama pinigine bauda.

XVI. STARTAS IR PAKARTOTINIS STARTAS

Prieš ralio startą ir bet koki pakartotinį startą organizatorius gali surinkti visus ralyje dalyvaujančius ekipažus į priešstartinę zoną, aprašytą papildomuose nuostatuose, bet ne anksčiau kaip 4 valandos

iki pirmo automobilio starto. Už vėlavimą į šią zoną skiriama bauda (gali būti tik pinigine), kuri aprašyta papildomuose nuostatuose.

16.1. Ekipažo nariai gali įeiti į uždara parką, likus 10 minučių iki savo starto laiko. Esant žiemos režimui, šis laikas yra 20 min.

16.2. Paskirtas starto laikas įrašomas į kiekvieno ekipažo laiko kortelę.

16.3. Bet koks ekipažo vėlavimas į ralio, rato arba sekcijos startą baudžiama 10 sek. už kiekvieną pavėluotą minutę. Vėluojant daugiau kaip 15 min., ekipažui neleidžiama startuoti.

16.4. Starto tvarka čempionato etapuose nustatoma, atsižvelgiant į realų ekipažo ir automobilio greitį, praėjusių metų rezultatus, grupes ir klases. LARČ-e starto tvarka nustatoma pagal ralio komiteto patvirtintą tvarką.

16.6. Starto tvarka po pergrupavimo nustatoma, atsižvelgiant į ekipažo pasiektą rezultatą greičio ruožuose.

XVII. LAIKO KORTELĖ

17.1. Ralio starte kiekvienam ekipažui išduodamos laiko kortelės, kuriose bus pažymėtos laiko normos, per kurią reikia įveikti distanciją tarp dviejų LK. Sekcijos pabaigoje laiko kortelės surenkamos, o kitos sekcijos pradžioje - išduodamos naujos.

Tik pats ekipažas atsako už savo laiko kortelę. Pats ekipažas atsako už laiko kortelės pateikimą LK punktuose reikiamu laiku; ekipažas atsako ir už visus įrašus, padarytus laiko kortelėje.

Taigi, ekipažas privalo pateikti savo laiko kortelę teisėjams nustatytu laiku ir patikrinti, ar laikas įrašytas teisingai.

Ralyje valandos ir minutės žymimos taip: 00.01-24.00; užskaitomos tik praėjusios minutės. Ralio metu oficialus laikas yra laikas, nurodytas papildomuose nuostatuose.

17.2. Laiko kortelė, pareikalavus, privalo būti pateikta patikrinimui, ir visada vienas iš ekipažo narių ją pateikia kontrolės punktuose, kuriuose teisėjai laiko kortelėje daro laiko atžymas.

17.3. Apie bet kokius taisymus laiko kortelėje, nepatvirtintus atitinkamų teisėjų, turi būti pranešama varžybų komisarams.

17.4. Apie tai, kad nėra teisėjų atžymos apie pravažiuotą kontrolės punktą, nesant laiko atžymos laiko kontrolės punkte arba nepateikus laiko kortelės bet kokiam kontrolės punkte pranešama varžybų komisarams.

17.5. Tiksliai atitinkamo punkto teisėjams suteikiama teisė atlikti įrašą laiko kortelėje.

17.6. Visi nesutapimai tarp įrašų ekipažo laiko kortelėje ir įrašų teisėjų protokoluose yra nagrinėjami Sporto Komisarų, kurie ir priima galutinį sprendimą.

XVIII. KONTROLĖS ATLIKIMO PROCEDŪRA

18.1. Bendrieji principai

18.1.1. Visos kontrolės zonos, t.y. pravažiavimo ir laiko kontrolės, GR startas ir finišas, pergrupavimo ir neutralizacijos kontrolės zonos, turi būti pažymėtos nustatytos formos standartiniais FIA ženklais.

18.1.2. Kontrolės zonos pradžia žymima įspėjamoju ženklu geltoname fone. 10-25 metrų atstumu už šio ženklo statomas identiškas ženklas raudoname fone, nurodantis konkrečią kontrolės vietą. 5 m prieš ir už kontrolės zonos turi būti įrengti užtvarai abiejose kelio pusėse, kad pašaliniai žmonės nemaišytų teisėjų darbui. Kontrolės zonos pabaigoje, maždaug už 25 metrų, statomas ženklas su trimis įstrižomis juodomis linijomis pilkame fone.

18.1.3. Visose kontrolės zonoje, t.y. tarp pirmo perspėjamo ženklo geltoname fone ir galutinio ženklo su trimis juodomis įstrižomis linijomis pilkame fone, galioja uždaro parko režimas (žr. p.20.1.2.), ir bet kokie remonto darbai ar pašalinė pagalba draudžiama.

18.1.4. Sustojimo laikas bet kurioje kontrolės zonoje neturi užtrukti ilgiau nei reikia gauti atžymą laiko kortelėje.

18.1.5. Atsakomybė už teisingą žymėjimosi laiką tenka tik ekipažui, kuris turi turėti galimybę sutikrinti savo ir teisėjų laikrodžių rodmenis.

18.1.6. Teisėjai neprivalo duoti ekipažui jokių komentarų apie jų atsižymėjimo laiką.

- 18.1.7.** Kontrolės punktai privalo būti paruošti darbui likus 60 min. iki pirmo besivaržančio automobilio, važiuojančio pagrindiniu tvarkaraščiu, pasirodymo.
- 18.1.8.** Jeigu nėra kokių nors papildomų varžybų vadovo nurodymų, kontrolės punktai baigia savo darbą, pravažiavus „šluotos“ automobiliui.
- 18.1.9.** Ekipažai privalo vykdyti visus kontrolės punktų teisėjų nurodymus dėl kontrolės procedūrų. To nedarant, apie ekipažo elgesį pranešama sporto komisarams.
- 18.2. Kontrolės punktų žymėjimas**
- 18.2.1.** Kontrolės punktai žymimi tiktais FIA nustatytais ženklais.
- 18.2.2.** Šie ženklai yra standartizuoti
- 18.2.3.** Kontrolės zonos yra žymimos trimis ženklais. Jei tai būtina, ženklai geltoname fone gali būti dubliuojami geltonomis vėliavomis, ženklai raudoname fone – raudonomis vėliavomis.
- 18.2.4. Laiko kontrolė**
- 18.2.4.1.** Laiko kontrolės punkto (LK) pradžia žymima laikrodžio ciferblatu geltoname fone.
- 18.2.4.2.** Konkreti laiko kontrolės punkto vieta žymima tokiu pačiu ženklu tik raudoname fone, o šios zonos pabaiga - ženklu su trimis įstrižomis juodomis linijomis pilkame fone.
- 18.2.5. Pravažiavimo kontrolė**
- Ženkliai statomi ta pačia tvarka, kaip ir laiko kontrolės punkte. Vietoje ženklo, vaizduojančio laikrodžio ciferblatą, statomas ženklas su pašto spaudo simboliu, o pravažiavimo kontrolės punkto pabaiga žymima ženklu su trimis įstrižomis juodomis linijomis pilkame fone.
- 18.2.6. Greičio ruožai**
- 18.2.6.1.** Starto vieta žymima ženklu su baltos vėliavos atvaizdu raudoname fone.
- 18.2.6.2.** Prieš finišą, nustatytu atstumu, statomas ženklas, vaizduojantis finišo vėliavą geltoname fone. Finišo liniją, kur fiksuojamas laikas, žymi ženklas, vaizduojantis finišo vėliavą raudoname fone.
- 18.2.6.3.** Ženklas “STOP” raudoname fone statomas ne arčiau 100 metrų už finišo linijos.
- 18.3. Kontrolės zona**
- Visi oficialūs asmenys, dirbantys kontrolės zonoje, turi būti lengvai identifikuojami. Kiekvienos kontrolės zonos vyresnysis teisėjas privalo turėti kitos spalvos liemenę, leidžiančią lengvai ją atpažinti.
- 18.4. Pravažiavimo kontrolė**
- Pravažiavimo kontrolės punktuose, pažymėtuose ženklais, teisėjai privalo nedelsiant padaryti atžymą, kai ekipažas įteikia laiko kortelę, pasirašydami ar dėdami spaudą, ir/ar padaryti laiko atžymą. Galimi pravažiavimo kontrolės punktai, kuriuose nereikia sustoti ir gauti atžymos. Jie turi būti pažymėti kelio knygoje.
- 18.5. Laiko kontrolė**
- Laiko kontrolės punkte ekipažo žymėjimosi laiku laikomas laiko kortelės padavimo momentas teisėjams. Laiko kontrolės punkte laikas fiksuojamas tik pasibaigus minutei.
- 18.6. Laiko žymėjimo procedūra**
- 18.6.1.** Ši procedūra prasideda tuo momentu, kai automobilis kerta laiko kontrolės punkto pradžios liniją.
- 18.6.2.** Tarp laiko kontrolės zonos pradžios ženklo ir laiko kontrolės vietos, t.y. tarp ženklų geltoname ir raudoname fonuose, ekipažui draudžiama dėl bet kokios priežasties sustoti arba judėti nenatūraliai lėtai.
- 18.6.3.** Laiko atžyma daroma laiko kortelėje tik tuo atveju, kai automobilis ir abu ekipažo nariai yra laiko kontrolės zonoje prie kontrolės vietos.
- 18.6.4.** Laikas fiksuojamas konkrečiu bet kurio ekipažo nario laiko kortelės padavimu atitinkamam kontrolės punkto teisėjui.
- 18.6.5.** Teisėjas ranka arba spausdinamuoju įrenginiu laiko kortelėje pažymi laiką, kada jam buvo paduota laiko kortelė, ir nieko daugiau.
- 18.6.6.** Atsižymėjimo laikas yra teisingas, kai jis gaunamas, pridėdant laiko normą, skirtą pravažiuoti kelio ruožui, prie starto laiko šiame ruože. Šis laikas skaičiuojamas pilnomis minutėmis ir vadinamas idealiu laiku.

18.6.7. Ekipažas negauna baudos, jei jis į laiko kontrolės zoną įvažiuoja savo idealiu laiku arba viena minute anksčiau.

18.6.8. Ekipažas nebaudžiamas už vėlavimą, jei jis savo laiko kortelę paduoda atitinkamam teisėjui savo idealios minutės metu.

18.6.9. Pavyzdys: Ekipažas, kurio idealus žymėjimosi laikas LK punkte turi būti 18val. 58min., laikomas atsižymėjęs teisingai, jeigu žymėjimasis vyks tarp 18val. 58min. 00sek. ir 18val. 58min. 59sek.

Bet koks skirtumas tarp idealaus žymėjimosi laiko ir tikrojo žymėjimosi laiko, yra baudžiamas sekančiais:

a. vėluojant: 10 sekundžių už visą minutę arba jos dalį

b. skubant: 1 minutė už visą minutę arba jos dalį.

18.6.10. Varžybų vadovo sprendimu, už priešlaikinį atvykimą nubaustas ekipažas gali būti neutralizuojamas tokiam laikui, kuris reikalingas, kad ekipažas išvyktų savo idealiu laiku.

18.6.11. Organizatorius gali leisti ankstesnį ekipažų atsižymėjimą kai kuriuose LK – rato, ruožo, pergrupavimo zonos gale arba ralio finiše – be baudos už per ankstų įvažiavimą tik su ta sąlyga, kad apie tai pranešama informaciniuose biuleteniuose arba papildomuose nuostatuose.

Tokiu atveju, laiko kortelėje įrašomas ekipažo idealus laikas, o ne realus kortelės padavimo laikas.

18.6.12. Jeigu pastebėta, kad ekipažas nevykdo laiko kontrolės zonoje nustatytos žymėjimosi/registravimosi procedūros(p. 18.6.7), LK punkto vyresnysis teisėjas apie tai raštu informuoja varžybų vadovą, o šis sporto komisarų kolegiją dėl atitinkamų nuobaudų.

18.7. Išvykimo iš kontrolės zonos laikas

18.7.1. Jei sekantis kelio ruožas neprasideda GR startu, tai kontrolinėje kortelėje atžymėtas laikas yra kartu laikomas ir atvykimo į kelio ruožo pabaigą laiku bei kito kelio ruožo starto laiku.

18.7.2. Tačiau, jei už LK seka GR startas, laikomasi tokios procedūros:

a. LK punktas ir GR startas apjungiami į vieną Kontrolės Zoną (žr.p.18.1.3. ir 20.1.2.), o ženklai išdėstomi tokiu būdu:

- ženklas su laikrodžio ciferblatu geltoname fone (Kontrolės Zonos pradžia);
- ženklas su laikrodžio ciferblatu raudoname fone (LK punktas) už 10-25 metrų;
- ženklas su balta vėliava raudoname fone (GR starto linija) už 50-200 metrų;
- ženklas su trimis įstrižomis juodomis linijomis pilkame fone (Kontrolės zonos pabaiga) už 25 m;

b. LK punkte, kuris yra kelio ruožo pabaigoje, LK teisėjas laiko kortelėje pažymi ekipažo atvykimo laiką į LK ir preliminarų starto laiką po to sekančiame GR, kuris kartu yra ir preliminarus starto laikas į sekantį kelio ruožą. Intervalas tarp įrašų privalo būti 3 minutės, kad ekipažas spėtų pasiruošti startui.

Jei du ar daugiau ekipažų atsižymi LK tą pačią minutę, jų starto laikas po to sekančiame GR nustatomas tokia tvarka, kokia tarpusavio atžvilgiu jie gavo atžymas prieš tai buvusiame LK. Jei jų žymėjimosi laikas ir anksčiau buvusiame LK yra tas pats, pirmumą gauna ekipažas, kuris žymėjosi pirmas dar ankstesniame LK, ir taip toliau.

c. Tuoj po atžymos LK ekipažas privalo važiuoti į GR startą. GR starto teisėjas įrašo į ekipažo laiko kortelę faktinį starto laiką, kuris paprastai sutampa su preliminarium starto laiku ir kuris kartu tampa nauju starto laiku sekančiam kelio ruožui.

d. Jei atsitiktinai laiko kortelėje yra įrašyti skirtingi laikai, ekipažas privalo vadovautis įrašytu GR starto laiko įrašu, nebent sporto komisarai nuspręstų kitaip.

18.8. Pašalinimas

Ekipažas privalo gauti visas kontrolės atžymas savo laiko kortelėje pagal ralio maršruto kryptį ir nustatytu eiliškumu. Į kontrolės zoną draudžiama įvažiuoti pakartotinai. Nesilaikant šio reikalavimo ekipažas šalinamas iš varžybų.

18.8.1. Apie bet kokią ekipažo vėlavimą daugiau, kaip 15min. tarp dviejų laiko kontrolės punktų, arba daugiau, kaip 30 min. kiekvienos ralio sekcijos ir/arba ralio rato pabaigoje, ekipažas varžybų vadovo sprendimu šalinamas iš varžybų.

Nustatant tokių vėlavimų laikų sumą, imamas realus vėlavimo laikas, o ne laikas, ekipažo gautas kaip baudos laikas, t.y. 1 minutė, o ne 10 sekundžių už vėlavimą.

18.8.2. Atvykimas į LK punktą anksčiau laiko nesumažina bendro vėlavimo laiko, už kurį ekipažas šalinamas iš varžybų. Tačiau baudos, gautos už per ankstyvą atvykimą į laiko kontrolę, neįskaičiuojamos į laiką, skaičiuojamą šalinimui dėl maksimalaus vėlavimo.

Pavyzdys:

Kelio ruožas A:

Startas 12val. 00min. – laiko norma – 1 val. 00 min. – atsižymėjimo laikas 13 val. 10 min.

Bauda už pavėlavimą: 10 sek. x 10 = 100 sek. = 1 minutė 40 sekundžių.

Vėlavimas, skaičiuojamas šalinimui iš varžybų, = 10 minučių.

Kelio ruožas B:

Laiko norma 1val. 30min. – atsižymėjimo laikas 14 val. 20min.

Bauda už skubėjimą: = 20 minučių

Vėlavimas, skaičiuojamas šalinimui iš varžybų, lieka tas pats = 10 minučių (skubėjimo laikas nekompensuoja vėlavimo laiko ruože A)

Kelio ruožas C:

Laiko norma 2 val. 00 min. – atsižymėjimo laikas 16 val. 30 min.

Bauda už pavėlavimą: 10 sek. x 10 = 100 sek. = 1 minutė 40 sekundžių

Vėlavimas, skaičiuojamas šalinimui iš varžybų, sudarys 10 minučių.

Viso kelio ruožuose A + B + C

Suminė bauda už vėlavimą ir skubėjimą bus: 1 min. 40 sek.+20 min.+1 min. 40 sek= 23 min. 20 sek.

Bendras vėlavimas, skaičiuojamas šalinimui iš varžybų: 10 min.+10 min.= 20 min.

18.8.3. Pasiūlius varžybų vadovui, sporto komisarai bet kada gali padidinti bendrą vėlavimo laiką, skaičiuojamą šalinimui iš varžybų. Ekipažai, kuriems taikoma ši pataisa, apie tai turi būti kiek galima greičiau informuoti.

18.8.4. Apie pašalinimą, viršijus maksimalų leistiną vėlavimo laiką, komisarai paskelbia tik sekcijos, arba rato pabaigoje.

18.9. Pergrupavimas

18.9.1. Ralio trasoje gali būti numatytos pergrupavimo zonos. Įvažiavimo ir išvažiavimo kontrolės reikalavimai yra aprašyti 18.1., 18.2. ir 18.3. punktuose

18.9.2. Pergrupavimo tikslas yra pakeisti dalyvių važiavimo tvarką arba panaikinti tarpus tarp dalyvių, atsiradusius dėl vėlavimo ir/ar iškritimo iš varžybų. Todėl reikia atkreipti dėmesį ne į pergrupavimo trukmę, o į starto laiką išvažiuojant iš pergrupavimo zonos.

18.9.3. Pavyzdys:

Ralyje startavo 120 ekipažų.

Pirmam pergrupavimui nustatyta pertrauka – 4 valandos.

Naujas starto laikas iš pergrupavimo išvažiuojamo LK: 12 val.01 min.

a. Idealus pirmo automobilio atvykimo laikas į pergrupavimo įvažiavimo LK – 8 val. 01 min.

Idealus 120 automobilio atvykimo laikas į pergrupavimo įvažiavimo LK – 10 val. 00 min.

b. Faktiškai pirmas automobilis atvyko į pergrupavimo įvažiavimo LK – 8 val. 45 min.

Faktiškai 120 automobilis atvyko į pergrupavimo įvažiavimo LK – 11 val. 50 min.

60 ekipažų šioje ralio dalyje iš varžybų iškrito.

c. Ekipažo Nr.1 startas – 12 val. 01 min.

Ekipažo Nr.120 startas – 13 val. 00 min.

Atitinkamai, pertraukos laikas pergrupavimo zonoje buvo:

Ekipažui Nr.1 – 3 val. 16 min.,

Ekipažui Nr.120 – 1 val. 10 min.

18.9.4. Atvykęs į pergrupavimo įvažiavimo kontrolės punktą, ekipažas paduoda atitinkamam teisėjui savo laiko kortelę. Ekipažas informuojamas apie naują starto laiką po pergrupavimo. Po to, ekipažas važiuoja į pergrupavimo zoną, kuri yra laikoma uždaro parko zona. Privaloma išjungti variklius. Naują laiko kortelę organizatorius gali išduoti tiek įvažiuojant, tiek išvažiuojant iš pergrupavimo zonos.

18.9.5. Po pergrupavimo, starto tvarka turi būti kiek galima artimesnė pasiektiems rezultatams iki atvykimo į pergrupavimo zoną. Kitu atveju, automobiliai turi startuoti ta pačia tvarka, kaip startavo prieš tai buvusiame ruože. Pergrupavimas atliekamas pagal GR pasiektus rezultatus.

XIX. GREIČIO RUOŽAI

19.1. Greičio ruožai yra greičio rungtys, kurios vykdomos keliuose, specialiai uždarytuose raliui. Šių rungtių įveikimo laikai yra fiksuojami 0,1 sekundės tikslumu.

19.2. Greičio ruožuose ekipažai privalo važiuoti su pilna ekipiruote, homologuotais saugos šalmais ir prisisegę saugos diržais.

19.3. Važiuoti greičio ruožuose priešinga kryptimi griežtai draudžiama. Pažeidus šį reikalavimą, ekipažas šalinamas iš varžybų.

19.4. Greičio ruožas prasideda automobiliui stovint prie starto linijos.

Bet koks ekipažas, nesugebėjęs startuoti per 20 sekundžių po starto komandos davimo, nedelsiant šalinamas iš varžybų, o jo automobilis turi būti nedelsiant pastatytas į saugią vietą.

19.5. Starto procedūra greičio ruože

19.5.1. Automobiliui sustojus su abiem ekipažo nariais prie starto linijos, teisėjas įrašo laiko kortelėje faktinį starto laiką (valandas ir minutes). Po to, grąžinęs laiko kortelę ekipažui, garsiai balsu pradeda likusių sekundžių iki starto atskaitą: “30 – 15 - 10” ir kiekvieną atskirai likusią sekundę iš paskutinių penkių, rodydamas starto laikrodį ekipažui.

Šis metodas gali būti pakeistas elektronine starto sistema, kuri ekipažui turi būti gerai matoma iš starto pozicijos. Ši sistema gali būti sinchronizuota su signalinėmis starto šviesomis ir gali turėti elektroninį ryšį su „Falšstarto“ fiksavimo įranga. Starto procedūra ir taisyklės, naudojant elektroninę starto sistemą, turi būti aprašyti papildomuose nuostatuose.

19.5.2. Pasibaigus paskutinėms penkioms sekundėms, duodamas starto signalas, po kurio ekipažas privalo nedelsiant startuoti.

19.6. Teisėjai gali sulaikyti greičio ruožo startą ekipažui tik esant „*force majeure*“ (nenumatytoms) aplinkybėms.

19.7. Jeigu startas vėluoja dėl ekipažo kaltės, teisėjas įrašo naują starto laiką laiko kortelėje ir už kiekvieną vėlavimo minutę ar jos dalį skiriama 1 minutės laiko bauda.

19.8. „Falšstartas“ – judėjimo pradžia iki starto signalo. Už pirmą klaidingą startą – bauda 10 sek., už antrą – 1 min., už trečią – 3 minutės. Pažeidus šią taisyklę sąmoningai arba daugiau kaip tris kartus ekipažas baudžiamas Sporto komisarų sprendimu.

19.9. Greičio ruožo finišas būna “iš eigos”, todėl draudžiama sustoti zonoje tarp įspėjančio geltono finišo ženklo ir raudono “STOP” ženklo. Apie bet kokį šio reikalavimo pažeidimą yra pranešama varžybų komisarams.

Greičio ruožo įveikimo laikas fiksuojamas finišo linijoje, įrašancio įrenginio pagalba, ir dubliuojamas laikrodžiais, kuriems įrašantysis prietaisas yra nereikalingas. Finišo laikininkai privalo būti vienoje linijoje su finišo linija, kuri pažymėta atitinkamu ženklu (languota vėliava raudoname fone).

19.10. Apie bet kokio ekipažo atsisakymą startuoti greičio ruože jam paskirtu laiku ir tvarka yra pranešama varžybų komisarams, nepriklausomai, ar GR vykdomas, ar ne.

19.11. Ne arčiau kaip 100 metrų už finišo linijos statomas ženklas “STOP”, prie kurio ekipažas turi sustoti ir savo laiko kortelėje gauti teisėjų atžymą apie greičio ruožo finišo laiką (valandos, minutės, sekundės ir dešimtosios sekundės dalys). Jei laikininkas negali tiksliai nurodyti finišo laiko teisėjui, tai pastarasis turi laiko kortelėje padaryti atitinkamą atžymą. Laikas bus įrašytas laiko kortelėje artimiausiame neutralizacijos zonos arba pergrupavimo laiko punkte.

19.12. Jei įrašas į laiko kortelę nepadarytas dėl ekipažo kaltės, tai taikomos tokios baudos:

19.12.1. Greičio ruožo starte – ekipažas šalinamas iš varžybų.

19.12.2. Greičio ruožo finiše (sustojimo taškas) - skiriama 5 minutės baudos.

19.13. Kiekviename GR užfiksuoti laikai, išreikšti valandomis, minutėmis, sekundėmis ir sekundžių dešimtosiomis dalimis, sumuojami su kitomis ekipažo laiko baudomis.

19.14. Greičio ruože pašalinė pagalba yra draudžiama. Apie šios taisyklės nesilaikymą pranešama sporto komisarams, kurie savo sprendimą gali paskelbti tik sekcijos arba rato pabaigoje.

19.15. Greičio ruožuose startiniai intervalai turi būti tokie patys, kaip buvo nustatyti rato pradžioje.

19.16. Greičio ruožo nutraukimas

19.16.1. Jeigu dėl kokios nors priežasties lenktynės greičio ruože sustabdomos, nepravažiavus visiems dalyviams, sporto komisarai gali paskirti kiekvienam šio sustabdymo paveiktam ekipažui laiką, kurį jie laiko teisingu.

19.16.2. Bet kokių atveju, ekipažas, kaltas dėl greičio ruožo panaikinimo, negali gauti naudos iš šios taisyklės taikymo. Jam bus skirtas faktinis laikas, praleistas greičio ruože, nepriklausomai nuo to, ar jis yra didesnis už kitiems ekipažams paskirtą laiką.

19.17. Trasą uždarančios automobiliai

Organizatorius privalo užtikrinti mažiausiai tris trasą uždarančius automobilius su numeriais „SAF C“, „SAF B“ ir „SAF A“, bei mažiausiai tris „nulinius“ ekipažus su numeriais „000“, „00“ ir „0“ kurie privalo pravažiuoti visą ralio maršrutą, įskaitant ir greičio ruožus, jei varžybų vadovas nenurodo kitaip. „Nuliniai“ ekipažai privalo atitikti nacionalinius saugumo reikalavimus. Išimties tvarka, tik atskiro ralio komiteto sprendimu, suderinus su SVO komitetu, „nuliniai“ ekipažai gali būti be saugos lankų.

PASTABA: Ši išimtis negali būti taikoma ekipažui Nr. „0“

19.18. Saugos planas

Saugos planas turi atitikti LASF nustatytus reikalavimus ir būti patvirtintas SVO komiteto.

19.19. Dalyvių saugumas

19.19.1 Kiekvienos kelio knygos galiniame viršelyje iš vienos pusės turi būti raudonas „SOS“ ženklas, iš kitos – žalias „OK“ (sulenkta A4 formatas).

19.19.2 Jei įvykus avarijai reikalinga skubi medicininė pagalba, tai kelio knygoje esantis raudonas ženklas „SOS“, jei įmanoma, nedelsiant turi būti rodomas iš paskos važiuojantiems ekipažams ir malūnsparniui (jei toks yra), kuris ruošiasi suteikti pagalbą.

19.19.3 Kiekvienas ekipažas, kuriam yra parodytas raudonas „SOS“ ženklas, ar kuris mato, kad sudaužytame automobilyje yra abu ekipažo nariai, bet nerodomas „SOS“ ženklas, privalo nedelsiant ir be jokių išimčių sustoti ir suteikti pagalbą. Visi kiti automobiliai taip pat turi sustoti. Antras į avarijos vietą atvykęs automobilis važiuoja toliau, kad praneštų artimiausiam radijo ryšio punktui. Visi kiti automobiliai privalo atlaisvinti kelią, kad greitosios pagalbos automobilis galėtų laisvai pravažiuoti.

19.19.4 Šių reikalavimų nesilaikantys ekipažai baudžiami LASK 153 straipsnyje nurodytomis baudomis.

19.19.5. Jeigu įvykus avarijai skubi medicininė pagalba nereikalinga, tai žalias ženklas „OK“, esantis kelio knygoje, jis turi būti rodomas iš paskos važiuojantiems ekipažams ir malūnsparniui (jei jis yra).

19.19.6 Jei ekipažas palieka automobilį, tai žalias ženklas „OK“ turi būti padėtas tokiu būdu, kad kiti ekipažai galėtų aiškiai jį matyti.

19.19.7. Kiekviename automobilyje turi būti įspėjamasis avarinis ženklas - raudonas trikampis, - kuris, automobiliui sustojus greičio ruože, privalo būti ekipažo nario pastatytas gerai matomoje vietoje, ne mažiau, kaip 50 metrų atstumu iki sustojusio automobilio. Ekipažui, nevykdžiusiam šio reikalavimo, skiriama pinigine bausme.

19.19.8. Šis trikampis ženklas turi būti išstatytas net ir tuo atveju, jei automobilis yra kelkraštyje.

19.19.9. Kelio knygoje turi būti aprašyta procedūra, kaip elgtis, įvykus avarijai.

19.19.10. Kiekvienas iš ralio pasitraukęs ekipažas, kaip įmanoma greičiau (išskyrus „force majeure“ - nenumatytas aplinkybės) turi pranešti varžybų vadovui arba teisėjui ryšiams su dalyviais apie savo pasitraukimą ir jo priežastis. Ekipažui, neįvykdžiusiam šio reikalavimo, skiriama pinigine bausme.

19.20 Varžybų vadovo nurodymu, įvykus nelaimingam atsitikimui trasoje, gali būti rodomos geltonos vėliavos.

Šios vėliavos bus rodomos tik saugos postuose, pažymėtuose radijo ryšio ženklų- žaibu mėlyname fone. Vėliavas gali rodyti tik teisėjas, vilkintis aprangą, nurodytą varžybų papildomuose nuostatuose.

Vėliavos rodomos visuose saugos postuose, esančiuose iki nelaimingo atsitikimo vietos. Pravažiavęs rodomas geltonas vėliavas, vairuotojas privalo nedelsiant sumažinti greitį ir važiuoti pagal LR KET taisykles iki greičio ruožo pabaigos, bei laikytis teisėjų ir saugos automobilių vairuotojų nurodymų. Nesilaikantiems šios taisyklės skiriamos baudos numatytos LASK 153 straipsnyje.

Jokios kitos spalvos, išskyrus geltoną, vėliavos greičio ruože negali būti naudojamos.

Apie geltonų vėliavų rodymo zonas ir laiką varžybų vadovas pateiks informaciją SKK.

XX. UŽDARAS PARKAS

20.1. Bendrosios sąlygos

Jei automobilis yra uždarame parke arba zonoje, kurioje taikomos uždaro parko taisyklės (LASK 42 str. b) uždaras parkas), tai variklio dangčio atidarymas, bet koks automobilio remontas ar degalų pildymas griežtai draudžiamas. Bet koks šių taisyklių pažeidimas yra svarstomas varžybų komisarų. Uždaro parko taisyklės taikomos:

20.1.1. nuo momento, kai automobilis įvažiuoja į starto zoną (jei tokia yra), pergrupavimo zoną arba į uždara parką ralio finiše, iki momento, kai išvažiuojama iš šių teritorijų (žr. p.18.1.3.);

20.1.2. nuo momento, kai automobilis įvažiuoja į kontrolės zoną, iki momento, kai jis ją palieka (žr. p.18.1.3.);

20.1.3. nuo momento, kai automobilis įvažiuoja į uždara parką ralio finiše, iki momento, kai pasibaigia nustatytas protestų padavimo laikas (žr. skyrių XXV), o sporto komisarai paskelbia apie uždaro parko atidarymą.

20.1.4. Išskyrus ralio Oficialius asmenis, vykdančius savo tarnybinius įgaliojimus, niekas negali būti uždarame parke.

20.1.5. Ralio starte gali būti organizuotas uždaras starto parkas, tačiau jis negali prasidėti ankščiau, kaip 4 valandos iki starto.

20.1.6. Ekipažas į uždara parką gali įeiti likus 10 minučių iki jų starto laiko. Tas pats laikas galioja ir starto, pergrupavimo arba tarp ralio ratų (žr. p. 20.1.1.) esančiuose uždaruose parkuose.

Jei uždaras parkas pergrupavimo zonoje neviršija 15 minučių, ekipažai gali pasilikti jame.

20.1.7. Tik teisėjams, atliekantiems savo darbą ir/arba ekipažo nariams leidžiama stumti automobilį uždarame parke, įvažiuojant arba išvažiuojant iš jo, laiko kontrolės zonoje, starto uždarame parke, pergrupavimo zonos arba rato gale esančiame uždarame parke.

20.2. Remontas uždarame parke

20.2.1. Jei techninės komisijos pirmininkas nuspręs, kad automobilio, esančio uždarame parke, būklė yra tokia bloga, kad gali turėti įtakos eismo saugumui, tai toks automobilis turi būti suremontuotas, prižiūrint techninės komisijos nariams.

20.2.2. Automobilio remontui sugaištas laikas bus laikomas vėlavimu, siekiant sulaukyti ekipažą nuo bandymo panaikinti atsilikimą, laiko bauda už kiekvieną remontui sugaištą minutę ar jos dalį bus viena minutė. Jei remontas užtruko tiek laiko, kad ekipažas negali startuoti savo idealiu laiku, tai ekipažui skiriamas naujas starto laikas.

20.2.3. Kaip išimtis, stebint įgaliotiems teisėjams arba techniniams delegatams, starto, pergrupavimo zonos arba ralio rato pabaigos uždarame parke ekipažas gali keisti lango(-ų) stiklą(-us), padedant ne daugiau, kaip 3-ims padėjėjams.

20.2.4. Jei keičiant stiklą(-us) reikalingi darbai, susiję su kėbulo ir/arba saugos lankų darbais, tai tokiems darbams sugaištas laikas yra vertinamas pagal p. 20.2.2. reikalavimus.

20.2.5. Visi remonto darbai turi būti baigti iki starto laiko. Priešingu atveju, taikomos baudos, numatytos p. 20.2.2.

20.2.6. Pastatę automobilį į uždara parką, ekipažo nariai privalo išjungti automobilio variklį ir nedelsiant išeiti iš uždaro parko. Pakartotinai į jį įeiti draudžiama.

20.3. Vairuotojams ralio finiše, uždarame parke ir kitų ceremonijų metu draudžiama atlikti "saulės" suktuką, jei organizatorius nėra tam įrengęs specialios vietos ir davęs sutikimo.

20.4. Uždarame parke automobilių uždengimas yra draudžiamas.

XXI. REZULTATAI

21.1. Rezultatų nustatymas

Ekipažų pasiekti rezultatai nustatomi, sumuojant jų rezultatus, pasiektus greičio ruožuose, laiko baudas, gautas kelio ruožuose, bei kitas baudas, išreikštas laiku.

21.2. Rezultatų paskelbimas

Ralio metu taškų skaičiavimo klasifikacija turi būti skelbiama, laikantis žemiau esančių reikalavimų:

- neoficiali klasifikacija: klasifikacija, publikuojama ralio rato metu,
- dalinė neoficiali klasifikacija: klasifikacija, publikuojama kiekvieno ralio rato finiše,
- preliminarinė galutinė klasifikacija: klasifikacija, publikuojama po ralio finišo,
- galutinė oficiali klasifikacija: klasifikacija, patvirtinta sporto komisarų kolegijos.

21.3. Klasifikacijoje turi būti greičio ruožų rezultatai ir visos baudos, išreikštos laiku.

XXII. REZULTATŲ LYGYBĖ DAUGIAETAPĖSE VARŽYBOSE ARBA ATSKIRUOSE RALIUOSE

22.1. Pirmieji vairuotojai ir antrieji vairuotojai

Taisyklė, nustatanti pirmumą tarp vairuotojų, surinkusių vienodą taškų skaičių:

22.1.1. pagal daugiau užimtų vietų – pirmų, toliau antrų, trečių ir t.t. – daugiaetapio čempionato etapuose;

22.1.2. pagal daugiau iškovotų aukštesnių vietų daugiaetapio čempionato atskiruose etapuose, kuriuose dalyvavo vienodą sumą surinkę vairuotojai (pav. viena 7-ta vieta bus aukščiau negu kelios 8-tos vietos ir taip toliau);

22.1.3. pagal daugiau kartų laimėtus pirmus greičio ruožus daugiaetapio čempionato etapuose, kuriuose dalyvavo vienodą sumą surinkę vairuotojai;

22.1.4. net ir šiuo atveju, esant lygiavai, LASF paskelbia nugalėtoją, atsižvelgdama į kokius nors papildomus kriterijus.

22.2. Komandos

Taisyklė, nustatanti pirmumą tarp komandų, surinkusių vienodą taškų skaičių čempionate, nurodyta varžybų Reglamente.

22.3. Rezultatų lygybė atskirame ralyje

22.3.1. Jei vairuotojai pasiekia vienodą rezultatą ralyje, nugalėtojas nustatomas pagal pirmo greičio ruožo rezultatą. Esant lygybei, pagal antro, trečio, ketvirto ir t.t. greičio rungčių rezultatus. Ši taisyklė gali būti taikoma visoms ralio varžyboms.

22.3.2. Jei, komandos surenka vienodą taškų skaičių ralyje, tai pirmumas tarp komandų nustatomas pagal taisyklę, nurodytą varžybų Reglamente.

XXIII. PROTOKOLAI – GALUTINĖ ATASKAITA

23.1. Protokolai

Sporto komisarų kolegijos protokolai rašomi lietuvių kalba ir jų forma turi atitikti rekomenduojamą LASF formą.

23.2. Galutinė ataskaita

Pasibaigus oficialioms ralio varžyboms, į LASF Ralio Komitetą pristatoma ataskaita, kurioje turi būti:

- Sporto komisarų kolegijos posėdžių protokolai,
- galutiniai rezultatai,
- visi dokumentai, kuriuos turėjo dalyviai,
- visi raštiški pareiškimai ir protestai, gauti varžybų eigoje,
- visų dalyvių paraiškų dalyvauti varžybose kopijos.

23.3. Protokolų, rezultatų ir ataskaitų pateikimas

Rezultatai ir galutinė ataskaita turi būti pristatyta į LASF per tris kalendorinius dienas po varžybų finišo.

Pastaba: Galutiniai ralio rezultatai per 24 valandas po jų sporto komisarų kolegijos patvirtinimo faksu, per kurjerį ar kitais būdais turi patekti į LASF.

XXIV. PROTESTAI IR APELIACIJOS

- 24.1.** Visi protestai turi būti pateikti, laikantis LASK 171 ir tolimesnių straipsnių reikalavimų.
- 24.2.** Visi protestai pateikiami raštiškai ir įteikiami varžybų vadovui arba vienam iš sporto komisarų kartu su nustatytu piniginiu mokesčiu, kuris negražinamas, jei protestas pripažįstamas nepagrįstu.
- 24.3.** Jeigu protestas reikalauja automobilio dalių ardymo ir jų surinkimo, protestuojantysis privalo sumokėti papildomą mokestį, numatytą ralio (LARČ) reglamente. Tai taikoma protestams dėl konkrečių automobilio detalių (variklio, transmisijos, vairo mechanizmo, stabdžių sistemos, elektros prietaisų, kėbulo ir t.t.).
- 24.4.** Išlaidas, susijusias su automobilio ardymo, surinkimo darbais ir jo transportavimu, padengia protesto teikėjas, jei protestas nepatenkinamas, arba dalyvis, prieš kurį buvo paduotas protestas, jei protestas patenkinamas.
- 24.5.** Jei protestas nepatenkinamas, o išlaidos, susidariusios, nagrinėjant protestą ir atstatant automobilį, yra didesnės už taisyklių numatytą įmoką, šį skirtumą privalo padengti protesto teikėjas. Jei išlaidos mažesnės, skirtumas gražinamas protesto teikėjui.
- 24.6.** Dalyviai gali paduoti apeliaciją dėl priimto protesto nagrinėjimo, laikydamiesi LASK 182 str. ir tolimesnių straipsnių reikalavimų.
- 24.7.** Papildomuose nuostatuose privaloma pateikti informaciją apie LASF nustatytus protestų ir apeliacijų mokesčių dydžius.
- 24.8.** Kilusiuose ginčuose dėl taisyklių interpretavimo, tik LASF konkretizuoti turi autoritetą priimti galutinį sprendimą.

XXV. NEŠALIŠKAS BEI GARBINGAS VARŽYBŲ NUŠVIETIMAS

- 25.1.** Visų varžybų organizatoriai privalo garantuoti, kad asmuo, gavęs teisę nušviesti (paskelbti) varžybų eigą visuomenei, žiniasklaidai ir dalyviams, tai atliks garbingai bei nešališkai, o varžybų rezultatai bus neiškreipti ir teisingi.
- 25.2.** Be raštiško LASF leidimo, nei viena firma, organizacija, verslo kompanija neturi teisės sieti savo vardo su LASF automobilių ralio varžybų serijomis.

XXVI. OFICIALUS TEISIŠKAS TEKSTAS

- 26.1.** Oficialus teisiškas, šių taisyklių T-2013, tekstas laikomas tekstas lietuvių kalba.
- 26.2.** Šios "2013 Lietuvos automobilių ralio taisyklės" įsigalioja nuo 2012 metų gruodžio 5 dienos.

XXVII. ČEMPIONATO APDOVANOJIMAI

- 27.1.** Čempionato nugalėtojai privalo dalyvauti LASF organizuojamoje čempionato apdovanojimų ceremonijoje.
- 27.2.** Už nedalyvavimą apdovanojimų ceremonijoje, išskyrus „*force majeure*“ (nenumatytų aplinkybių) atveju, ekipažas baudžiama LASF numatytomis bandomis.

SUDERINTA:

LASF teisėjų komitetas
Komiteto pirmininkas
Šarūnas Liesis

Data: 2012.11.28